

[Jytte Andersen]

samlevere er studerende eller de ikke er det. Den procentandel forskyder sig nok ikke meget, før vi får en bedre dækning rent økonomisk i forhold til niveauet for lønkomensation.

Det har vi ikke nogen forestilling om, og det er det, der er baggrunden for vores beskedne skøn. Jeg vil nok sige, at hvis vi havde taget den store mundfuld, altså et trecifret millionbeløb, var der andre ting, vi havde prioriteret højere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 68:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v.

Af Hanne Thanning Jacobsen (SF) m.fl.
(Fremsat 22/1 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Efter forslaget fra SF skal der ske en forlængelse af den samlede barselorlovperiode med ret til dagpenge fra det offentlige med yderligere op til 12 uger og med op til 30 uger ved flerbørnsfødsler. De sidste 12 henholdsvis 18 uger forbeholdes faderen. Retten til barselorlov efter fødsel foreslås tilsvarende forlænget fra 24 til 36 uger og op til 54 uger, hvor der fødes mere end ét barn. Kravet om, at faderens eller adoptantens ret til dagpenge er afhængig af ægtefællens erhvervstilknytning, bortfalder.

Forslaget er en genfremsættelse. Det tidligere forslag var til førstebehandling den 20. no-

vember 1990, og ved den lejlighed afviste regeringen forslaget, og det gør vi fortsat.

Med hensyn til den foreslåede udvidelse af faderens ret til barseldagpenge mener jeg stadig, at der først og fremmest er brug for en holdningsmæssig ændring hos fædrene, selv om jeg selvfølgelig erkender, at også økonomiske forhold kan spille ind, når den enkelte familie skal beslutte, hvem der skal tage sig af barnet under den sidste del af orloven.

Men jeg tror bestemt ikke, at en udvidelse af faderens muligheder for at beholde barselorloven vil styrke det ønske, som SF udtrykker i bemærkningerne, om en udvikling, hvorefter der også på det private arbejdsmarked ydes fuld løn under barselorloven – tværtimod. Sagt med andre ord: Der er ikke penge til en forbedring på et område, hvor der i forvejen eksisterer en udmærket ordening.

Jeg har da også bemærket, at det udvalg, der forberedte den forholdsvis nye dagpengelov, ikke stillede forslag om en forlængelse af den periode, hvori der kan ydes dagpenge. Det tillader jeg mig at tage som udtryk for, at det ikke kan være et meget presserende problem.

Som den økonomiske situation ser ud i dag, er der i hvert fald efter regeringens opfattelse ikke råd til de foreslåede forlængelser af dagpengeretten under barsel. Regeringen må derfor, ligesom det var tilfældet med SF's tilsvarende forslag i sidste samling, afvise lovforslaget.

Jytte Andersen (S):

SF's forslag er, som ministeren sagde, en genfremsættelse af forslaget om udvidelse af barselorloven med 12 uger til fædrene på dagpengeniveau.

Da vi behandlede SF's forslag i efteråret 1990, stillede Socialdemokratiet sig åbent og positivt over for en debat om småbørnsfamiliernes behov for at være mere sammen i barnets første leveår.

Vi er også positive over for princippet om, at fædre i højere grad skal – med streg under skal – inddrages i omsorgsopgaverne. I vores eget forslag, vores børnepolitiske program, lægger vi op til en forlængelse på 6 uger til moderen og 6 uger til faderen og sådan, at ugerne ikke overføres til hinanden, samt garanti for en plads i en daginstitution eller en dagpleje, når barnet er otte måneder. Siden vi behandlede SF's forslag sidste gang, er der imidlertid sket to ting:

[Jytte Andersen]

For det første har vi fået SFI-rapporten om barselorlov, mænds og kvinders erhvervs-mæssige baggrund for at tage orlov. Den dokumenterer desværre ret tydeligt, at fædrenes barselorlov er en meget stor belastning for familie-økonomien. Spørgsmålet for os er, om det er en rigtig prioritering med en forlængelse, så længe lønkomensationen i barselorlovsperioden er på dagpengeniveau.

For det andet har Socialministeriet fremlagt rapporten om pasningsbehov for syge småbørn. Den dokumenterer, at et af de største problemer, småbørnsfamilier har, er, når de små børn bliver syge og det ikke er weekend eller ferie. I den rapport lægges der forskellige modeller frem til imødekomelse af dette behov for pasning fra forældrenes side.

De to ting har gjort, at vi i Socialdemokratiet har taget behård stilling til prioriteringen af, hvordan vi i en økonomisk stram tid bedst muligt får brugt pengene.

Den første prioritet for Socialdemokratiet er en reform vedrørende omsorgsdage, der indeholder en ret til fem dage til hver forælder med børn i 0-2-års-alderen på dagpengeniveau samt en reform på daginstitutionstakstområdet.

Den anden prioritering, vi har, er en bedre lønkomensation i forbindelse med barselorlov og omsorgslov. Dette er i høj grad et overenskomstliggende, men vi har jo også lov til at hjælpe reformer i gang her.

Og den tredje prioritet for os er altså forlængelse af barselorloven til både fædre og mødre.

På den baggrund må vi afvise SF's lovforslag, som det er forelagt for os i dag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne takke de forskellige ordførere, som har givet mulighed for, at jeg kan holde dette korte indlæg, da jeg skal skynde mig videre til et andet møde.

Selve grundtanken med en længere barselorlov som skitseret her tror jeg da at vi alle synes er sympatisk, men der er også mange andre ting, vi synes er sympatiske. Hvis vi havde utrolig mange ressourcer til fordeling, hvad vi ikke lige har, så ville vi have prioriteret, at vi i højere grad lod pengene følge den enkelte familie.

Vi har nu sammen med andre partier sikret 750 mio. kr. til en børnepakke i indeværende år, og det er altså, hvad vi kan gøre godt med. Så må vi jo alle drømme, drømme og drømme om,

hvor pengene kommer fra, og når det er blevet opfyldt, så kan vi begynde at realisere det.

Men indtil videre må jeg sige, at til trods for al sympati må dette svæve lidt på lyseblå skyer – hvor længe, må fremtiden afsløre.

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi kan i den konservative folketingsgruppe heller ikke støtte SF's forslag. Vi mener, at det er en gal prioritering, der er lagt ind.

Vi synes, det er vigtigt, at vi prøver at få fædrene til at udnytte de muligheder, som eksisterer i dag. Vi ved, at der ikke er ret mange, der vil udnytte mulighederne. Der er en del grunde til det, deriblandt ukendskab til ordningen, men nok så væsentligt: Rester af holdningsmæssige barrierer.

Noget helt centralt er imidlertid familiernes overvejelser omkring deres økonomi. Det afsløres i den seneste SFI-rapport, at mange familier mister adskillige tusinde kroner om måneden ved at lade faderen tage barselorloven, og det hænger simpelt hen sammen med forskellen mellem sygedagpengeniveauet og lønniveauet. Der er altså en væsentlig økonomisk hindring for, at man kan udnytte de muligheder, som allerede i dag eksisterer. SFI-rapporten viser, at familierne gennemsnitligt mister 6.000 kr. om måneden, når faderen vælger barselorloven frem for moderen.

Det er et meget vigtigt problem, og jeg mener, at så længe vi har sådanne problemer at slås med, er der ikke nogen logik i at udvide en ordning, som folk allerede i dag ikke føler de har råd til at tage del i.

En anden overvejelse, familierne formentlig gør sig, er, hvilke muligheder der er for at komme tilbage til arbejdsmarkedet efter endt barselperiode; det gælder både kvinderne og mændene. Også her ser vi nogle problemer.

Vi mener altså ikke, at tiden er til at udvide barselperioden, hverken for mændene eller for kvinderne. Vi mener slet ikke, at det er på denne måde, vi skal anvende, som det er opgjort i forslaget, 98 mio. kr., når vi ønsker at støtte børnefamilierne. Jeg synes, det er meget positivt, at SF har gjort sig overvejelser om, hvad forslaget vil koste, men jeg mener, der er meget stor usikkerhed omkring det tal, man er nået frem til. Men selv det tal, 98 mio. kr., mener vi er alt for højt. Vi kan ikke tilslutte os en udnyttelse af ressourcerne på nuværende tidspunkt på den fa-

[Pia Christmas-Møller]

con. Vi mener faktisk, at børnefamilierne har brug for støtte på helt andre områder.

Jeg nævnte spørgsmålet om økonomien, og jeg vil godt benytte denne lejlighed til at opfordre arbejdsmarkedets parter til i det hele taget at prioritere dette område lidt højere ved overenskomstforhandlingerne. En stor del af de økonomiske problemer skal jo løses dér og ikke herindefra, og det er i vidt omfang et spørgsmål om prioritering inden for den meget smalle lønramme, der måtte være.

Vi er meget glade for, at det er lykkedes os at få mulighed for at gøre en indsats for børnefamilierne. Der er afsat 750 mio. kr. i indeværende år, og vi synes, det er utrolig vigtigt, at vi får fremmet de rigtige, målrettede forslag til gavn for de børnefamilier, som står svagest. Børnefamilier er jo et vidt begreb, og vi ved, at der er stor forskel på deres muligheder i dag. Nogle har det ikke så tosset endda, andre har det meget vanskeligt, og derfor er det vigtigt, at vi i de kommende uger nøje vurderer, hvor vi kan støtte, og hvor vi får størst effekt af de 750 mio. kr.

Vi mener ikke, at dette lovforslag rammer plet; vi mener faktisk, det rammer helt ved siden af. Derfor må vi afvise forslaget.

Eva Kjer Hansen (V):

Som jeg også sagde i forbindelse med det tidligere lovforslag, kan man altid diskutere, hvordan man kan give børnefamilierne de bedst mulige vilkår, og det er nok ikke så svært at komme med gode forslag til, hvordan vi kan sikre forældrene mere tid og bedre mulighed for at være sammen med deres børn.

Men der er i dette forslag nogle meget store økonomiske konsekvenser, hvis det bliver realiseret. Selv om mange af os, der er unge kvinder i dag, nok gerne vil have mændene til at tage deres tårn, må vi i denne forbindelse først og fremmest sige: Jamen lad nu mændene udnytte de allerede gældende ordninger, og lad os så også få en samlet økonomisk vurdering af, hvordan vi sikrer børnefamilierne de bedste vilkår. Vi er alle sammen her i dag enige om, at børnepakken på 750 mio. kr. er god, og vi er alle glade for den; så lad os foretage en samlet vurdering af, hvordan vi bedst udnytter de resourcer, vi har til rådighed.

Ud fra den betragtning, at det vil være en alt for dyr løsning, skal vi derfor i Venstre afvise lovforslaget.

Tom Behnke (FP):

Jeg skal gøre det utrolig kort og henvise til vores bemærkninger under behandlingen af lovforslag nr. L 45 og meddele, at Fremskridtspartiet så afgjort stemmer imod dette lovforslag.

Så har jeg et enkelt spørgsmål til SF, fordi der har været røster fremme om, at man også skal have orlov til forplantningsperioden, og nu vil man så udvide barselorloven. Der har også været røster fremme om, at orloven skulle udvides helt frem til at gælde i to år. På det tidspunkt når vi så frem til, at man med forplantningsorlov og med barselorlov får en periode, hvor man kan nå at få flere børn inden for barselorlovsperioden, og så kan man starte på en ny barselorlovsperiode, og sådan kan man blive ved længe.

Spørgsmålet til SF er: Hvor langt vil man gå? Er det her det sidste, vi ser fra SF?

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg ser ikke, at fru Bente Juncker er til stede.

Marianne Jelved (RV):

Ud fra mange meget ideelle betragtninger og en forestilling om et meget rigt samfund synes jeg da, der er mange gode ting i dette lovforslag, men jeg skal gøre det kort og sige, at vi ikke mener, at dette lovforslag ligger inden for mulighederne på nuværende tidspunkt, når vi ser på de behov og den måde, vi gerne vil prioritere på over for børnefamilierne med udgangspunkt i, hvad børn har brug for.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

På trods af, at jeg jo ikke kan sige tak for en bragende tilslutning til vores forslag, vil jeg i hvert fald gerne starte med at sige tak for stemmeføringerne, som jeg opfatter som rimelig positive så at sige hele vejen rundt.

Grunden til, at SF har fremsat dette forslag, nævnte fru Pia Christmas-Møller lige præcis, og den er, at vi synes, det her er et spørgsmål om holdninger. Jeg kan være meget enig med fru Pia Christmas-Møller i, at det er et spørgsmål, som arbejdsmarkedets parter burde tage sig af, men vi synes, det er nødvendigt iblandt at skubbe til processer, og det er det, der er tanken bag dette forslag.

Det er jo rigtigt, som fru Jytte Andersen refererede, at vi har fået SFI-undersøgelsen, som

[Hanne Thanning Jacobsen]

kom for godt 3 uger siden, og at vi gennem den fik bekræftet, hvad vi godt kunne se, og hvad der anede os: at der er flere forskellige grunde til, at denne ordning er så ringe udnyttet.

Flere af ordførerne har fremhævet den økonomiske side, som jo er meget væsentlig, men der er i rapporten fremført andre grunde, f.eks. at faderens arbejde ikke tillod, at der blev taget orlov, hensynet til amning, som bestemt også er vigtig, og så endelig det – det var vist også fru Pia Christmas-Møller, der nævnte den grund – at familien overhovedet ikke havde overvejet, om faderen skulle tage orlov. Det vil sige, at ordningen ikke har været kendt blandt de mange, og derfor var det vigtigt, at der blev sat et oplysningsarbejde i gang om det.

Konklusionen på undersøgelsen er altså, at det ville være godt, om der var fuld løn under orloven, det ville være godt, om mændene blev sikret imod afskedigelse. Og konklusionen er faktisk også det, som vores forslag i dag handler om, nemlig at en udvidelse af den orlov, som er forbeholdt faderen, ville være en god ting.

Men det er som sagt et spørgsmål om holdninger, og derfor har vi nu i et par år foreslået Folketinget dette. Vi synes, vi skal være med til at animere fædre til at tage del, sådan at vi kommer et lille nøk videre ad ligestillingens vej. Vi finder det faktisk meget vigtigt, at Folketinget medvirker til, at fædre i denne vigtige periode får mulighed for at dele ansvaret for en god start for barnet med moderen, og vi tror, at mange fædre ville presse yderligere på, hvis det private arbejdsmarkeds overenskomster gav den samme mulighed som overenskomsterne på det offentlige område.

Som det kan ses af vores ændringsforslag til finansloven, har vi faktisk taget højde for det økonomisk. Vi vil gerne drøfte disse ting, så de kommer ind i den sammenhæng, som jo kommer til at køre her i Folketinget i de kommende uger, og vi vil endnu en gang understrege vigtigheden af – når vi ser på barnets tarv – at skubbe til denne proces.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg betvivler faktisk ikke SF's intentioner og positive vilje til at skubbe til processen, og jeg betvivler faktisk heller ikke, at man ønsker at skubbe processen i den rigtige retning. Men jeg må så sige, at jeg er af den opfattelse, at det ikke er det, der sker med dette forslag.

Jeg mener faktisk, at SF skubber i den forkerte retning, og det er begrundet i, at vi ved, at en af de helt store barrierer for børnefamilierne og specielt for fædrenes udnyttelse af den nuværende orlovsmulighed simpelt hen er økonomien. Det nytter jo ikke noget at bruge en udvidelse af perioden som løftestang for, at flere fædre nu skal tage del i ordningen, når det er økonomien, der er problemet.

Vi er jo i SF og Det Konservative Folkeparti enige om – sådan har jeg forstået det – at netop spørgsmålet om lønkomensation er et arbejdsmarkedsanliggende og ikke et folketingsanliggende. Derfor er det i mine øjne lidt ulogisk at følge SF's argumentation.

Jeg mener, at vi gør fædre og børnefamilierne en bjørnetjeneste ved at gennemføre dette forslag. Jeg mener faktisk ikke, at der er tale om at skubbe til en udvikling i den rigtige retning, men tværtimod om at hale i den forkerte og få flere barrierer ind end højst nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil også gerne anerkende SF's ønske om at holde debatten om bl.a. ligestillingsproblemerne i denne forbindelse i gang, og når nu vi alle sammen erkender, at rapporter osv. viser, at økonomien åbenbart er et afgørende problem i denne sammenhæng, så er det altså – dér vil jeg give fru Pia Christmas-Møller ret – ikke Folketinget, der har nøglen til at løse dette problem. Derfor må kampen i virkeligheden stå et helt andet sted, nemlig på det private arbejdsmarked.

Enten må der flere kvinder ind i toppen hos de parter, der skal forhandle overenskomsterne – og det er jo et mål for de fleste af os, der er til stede her, og den kamp må vi så føre i Folketinget selvfølgelig, men også uden for Folketingets mure – eller også må der flere yngre mænd til, som kan se, at tingene skal se anderledes ud, end de gør oppe i toppen, og så må vi af med de gamle mænd.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg kan erklære mig enig i hvert fald i fru Marianne Jelveds sidste betragtninger.

Til fru Pia Christmas-Møller vil jeg bare sige, at det er rigtigt – det fremhævede jeg også – at økonomien er den altafgørende faktor. Men ikke desto mindre fremgår det af SFI-rapporten,

[Hanne Thanning Jacobsen]

at en af de ting, man kunne gøre, faktisk var at give denne ordning et skub videre, og derfor forstår jeg ikke, hvorfor fru Pia Christmas-Møller mener, at det er at skubbe udviklingen i en forkert retning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Ønsker socialministeren ordet? Nej.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Nordisk Råd (24/1 91):

Udtræder: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Ny stedf.: Agnete Laustsen (KF)

Erhvervsudvalget (25/1 91):

Udtræder: Ove Fich (S)

Nyt medl.: Erling Olsen (S)

Socialudvalget (25/1 91):

Udtræder: Lis Noer Holmberg (CD)

Nyt medl.: Bente Juncker (CD)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 29. januar 1991 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.38
